

สรุปประเด็นการสัมมนา
 “2012 Korea-Thailand Copyright Forum:
 Development of Digital Content Industry & Copyright Protection”
 ณ โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร
 วันที่ 24 พฤษภาคม 2555 เวลา 10.00-17.00 น.

1. **อุตสาหกรรมเพลงทางสื่อดิจิทัลและการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในประเทศเกาหลี** (โดย Ph.D. You, Young-Gun, Head Professor, Conservatory of Department of Applied Music, Soongsil University, Korea)

- ปัจจุบัน ตลาดเพลงออนไลน์ได้รับความนิยมลดลง ในขณะที่ตลาดเพลงออนไลน์กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี 2004 มูลค่าของตลาดเพลงออนไลน์ในอเมริกาเหนือสูงถึง 7,633 ล้านดอลลาร์ และลดลงเหลือเพียง 1,539 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2009 และมีการคาดการณ์ว่า ในปี 2014 ตลาดเพลงออนไลน์ในอเมริกาเหนือจะมีมูลค่าลดลงเหลือเพียง 677 ล้านดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น ส่วนมูลค่าของตลาดเพลงออนไลน์ของอเมริกาเหนือเพิ่มขึ้นจาก 214 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2004 เป็น 2,491 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2011 และคาดว่าจะทำมูลค่าสูงถึง 3,513 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2014

- ตลาดเพลงทั่วโลกในปัจจุบันมีมูลค่าประมาณ 23.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งตลาดเพลงออนไลน์มีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 31 ของตลาด โดยสหรัฐอเมริกาถือเป็นตลาดเพลงออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุด รองลงมาคือ ประเทศญี่ปุ่น

- การเติบโตอย่างรวดเร็วของตลาดเพลงออนไลน์ในประเทศเกาหลีสืบเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น

- มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากยิ่งขึ้น
- มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ดี
- มีตลาดเพลงที่เน้นกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น
- ความสะดวกสบายในการเข้าถึงงานเพลงในรูปแบบดิจิทัล
- การเก็บงานเพลงที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลใช้พื้นที่น้อย เป็นต้น

- การจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์โดยองค์กรจัดเก็บ "KOMCA" มีมูลค่ามากขึ้นในแต่ละปี หากพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้ว เหตุผลหลักที่ทำให้ตลาดเพลงในประเทศเกาหลีขยายตัวเพิ่มขึ้นในระยะเวลาสั้นๆ คือ การมีระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์และระบบการบริหารจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพ

- นอกจากนี้ การให้การศึกษาในเรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลิขสิทธิ์ และการสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของลิขสิทธิ์ เป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เช่น อุตสาหกรรมเพลง ทั้งนี้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ควรต้องทำควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์ผลงานลิขสิทธิ์ด้วย

- ด้วยความตั้งใจอย่างจริงจังของรัฐบาล คณะกรรมการลิขสิทธิ์เกาหลี (Korea Copyright Commission: KCC) องค์การจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ เช่น KOMCA และศูนย์การคุ้มครองลิขสิทธิ์ (Copyright Protection Center) ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้
  - Copyright Police System
  - พัฒนาระบบการแกะรอยงานละเมิดลิขสิทธิ์
  - สร้างระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์ 24 ชั่วโมง
  - สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของลิขสิทธิ์และการคุ้มครองลิขสิทธิ์
  - พัฒนากฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ให้ครอบคลุมการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ในรูปดิจิทัล เป็นต้น

2. พัฒนาการของภาพยนตร์แอนิเมชันไทย (โดย คุณอัจฉรา กิจกัญจนานันท์, กรรมการผู้จัดการ บริษัทกันตนา แอนิเมชัน สตูดิโอ จำกัด)

- ประเทศไทยเพิ่งเริ่มทำแอนิเมชัน (Animation) ของไทยเองได้ไม่นาน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยคุ้นเคยกับการทำภาพเคลื่อนไหว และการเล่าเรื่องผ่านภาพมาเป็นเวลานาน โดยในยุคแรกๆ จะเป็นการเล่าเรื่องโดยหนังใหญ่ หรือหนังตะลุง (Shadow Puppet)
- การผลิตแอนิเมชัน ต้องใช้เงินลงทุนสูงและใช้เวลาในการผลิตนาน การคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์สร้างสรรค์ผลงานออกมามากขึ้น
- ผลงานแอนิเมชัน เรื่องแรกของผู้สร้างสรรค์ไทยทำขึ้น คือ ผลงานเรื่อง The Miracle of Incidence ของอาจารย์ปยุต เงากระจ่าง ที่สร้างสรรค์ขึ้นในปี 1955 ซึ่งผลงานดังกล่าวเป็นการจุดประกายการทำแอนิเมชันเรื่องอื่นๆ ของประเทศไทยให้เกิดขึ้นตามมา
- ผลงานแอนิเมชันของไทยที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่
  - ปังปอนด์ สร้างสรรค์โดย บริษัท วิริตา แอนิเมชัน จำกัด
  - สุดสาคร (จ๊ะทิงจา) สร้างสรรค์โดย บริษัท ดิต้า
  - ขน 100% สร้างสรรค์โดย บริษัท กันตนา แอนิเมชัน สตูดิโอ จำกัด
  - ก้านกล้วย สร้างสรรค์โดย บริษัท กันตนา แอนิเมชัน สตูดิโอ จำกัด
  - 4 Angies สีสาวแสนซน สร้างสรรค์โดย บริษัท โฮมรัน เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด
  - Sheldon สร้างสรรค์โดย บริษัท เซลล์ฮัท เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด
  - เบิร์ดแลนด์ นครมหัศจรรย์ สร้างสรรค์โดย บริษัท เซลล์ฮัท เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด เป็นต้น
- บริษัท กันตนา แอนิเมชัน สตูดิโอ จำกัด เพิ่งผลิตการ์ตูนแอนิเมชันเรื่องใหม่ ซึ่งเป็นภาพยนตร์ 3 มิติ ชื่อ Echo Planet 3D โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน
- อุตสาหกรรมแอนิเมชันในประเทศไทย ได้รับการส่งเสริมด้านการลงทุนจากรัฐบาลน้อย ดังนั้น บุคลากรที่มีความสามารถหลายคนจึงเลือกที่จะไปผลิตผลงานให้กับบริษัทต่างประเทศ นอกจากนี้ มีคนจำนวนไม่น้อยที่เห็นว่า การผลิตแอนิเมชันขึ้นมาเองมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการซื้อแอนิเมชันจากต่างประเทศมาฉาย จึงไม่ค่อยมีผลงานของประเทศไทยออกมาให้เห็นมากนัก ดังนั้น อุตสาหกรรมแอนิเมชันควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อให้อุตสาหกรรมนี้เติบโตอย่างต่อเนื่อง

3. การผลิตและจัดจำหน่ายละครโทรทัศน์เกาหลี (โดย Mr. Oh, Sung-Min, CEO, GNG Production, Korea)

- ตลาดคอนเทนต์ (Contents Market) ในประเทศเกาหลีเติบโตในอัตราประมาณร้อยละ 10 ต่อปี โดยประเทศเกาหลีส่งออกคอนเทนต์ไปยังประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงประเทศไทย
- สื่อแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลักๆ ได้แก่
  - การแพร่เสียงแพร่ภาพ (Broadcasting) เช่น โทรทัศน์ และวิทยุ
  - สิ่งพิมพ์ (Printing) เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
  - อื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และมือถือ
  - สื่อรวม (Merged media) เช่น WiBro (Wireless Broadband) เป็นต้น
- เหตุผลที่ละครเกาหลีได้รับความนิยมสูง ได้แก่
  - ละครเกาหลีมีคุณภาพสูง และมีเนื้อเรื่องที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชม
  - มีการแข่งขันกันระหว่างบริษัทผู้ผลิตละครในเรื่อง Rating จึงมีการพัฒนาคุณภาพของละครมากยิ่งขึ้น
  - คนเกาหลีชอบการดูโทรทัศน์
- ตลาดละครเกาหลีเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในปัจจุบัน โดยในอดีตระบบการผลิตละครจะขึ้นอยู่กับบริษัทแพร่เสียงแพร่ภาพทั้งหมด ระบบการผลิตละครดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังผลิตละครเพื่อบริโภคภายในประเทศเท่านั้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันรัฐบาลเกาหลีมีนโยบายที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมละคร จึงมีการส่งเสริมการขายตลาดเกาหลีในต่างประเทศมากขึ้น

1. สื่อดิจิทัลในประเทศเกาหลีและการคุ้มครองลิขสิทธิ์ (โดย Dr. Choi, Min-sik, General Manager, Internet Policy Department Korea Internet Corporation Association, Korea)

- ตลาดคอนเทนต์โลกเติบโตในอัตราร้อยละ 5.7 ต่อปี โดยตลาดบันเทิงและสื่อของสหรัฐอเมริกาเป็นมีมูลค่าสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งของโลก ตามมาด้วย ญี่ปุ่น เยอรมัน จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี แคนาดา ส่วนประเทศเกาหลีถูกจัดให้อยู่ในอันดับ 9 ของโลก
- ในปี 2008 ตลาดคอนเทนต์ของประเทศเกาหลีมีมูลค่า 54.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 ของปี 2007 และในปี 2009 ตลาดคอนเทนต์ของประเทศเกาหลีมีการเติบโตร้อยละ 4.1 ซึ่งคิดเป็นมูลค่า 56.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ การเติบโตอย่างรวดเร็วในปี 2009 นี้เนื่องมาจากการเติบโตของอุตสาหกรรมเกมส์ อุตสาหกรรมเพลง และอุตสาหกรรมการแพร่เสียงแพร่ภาพ
- อุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตในประเทศเกาหลีอยู่ในสภาวะคงที่มากกว่า 5 ปีแล้ว โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่สำคัญเกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีผู้ให้บริการรายใหญ่รายใหม่ และในประเทศเกาหลี Search engine ที่ได้รับความนิยมไม่ใช่ "Google" อย่างในประเทศอื่นๆ ทั่วโลก แต่เป็น "Naver" ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง

- นอกจากนี้ “Cyworld” เป็นเว็บไซต์ Social Network ที่ยังคงได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศไทย โดยมี Facebook และ Twitter ที่เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ

- ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมดจำนวนประมาณ 55 ล้านคน และมี 25 ล้านคนที่ใช้ Smart Phone ดังนั้น เห็นได้ว่า ตลาดคอนเท้นท์เริ่มไปอยู่ในรูปแบบของ Smart Phone มากยิ่งขึ้น

- ประเทศไทยได้รับการจัดลำดับให้เป็นอันดับหนึ่งที่มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (High speed internet) ตามบ้านเรือน

- การเผยแพร่คอนเท้นท์มีวิวัฒนาการดังนี้ คือ Off-line → On-line → On-Device

- ประเทศไทยมีนโยบายการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ดังนี้

1. ส่งเสริมการคุ้มครองลิขสิทธิ์ – เสริมสร้างความแข็งแกร่งของการบังคับใช้กฎหมาย และพยายามสืบหาแหล่งที่มาของการละเมิดลิขสิทธิ์
2. พัฒนาระบบลิขสิทธิ์ขั้นสูง (Developing of Advanced Copyright System)
3. จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ง่ายต่อการใช้งานลิขสิทธิ์
4. สร้างความตระหนักรู้ในเรื่องลิขสิทธิ์

- ในปี 2008-2009 ประเทศไทยปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ให้ครอบคลุมการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในสภาพแวดล้อมดิจิทัล โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับคำสั่งศาล 2 ประเภท คือ

1. Account Restriction Order – กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ที่ทำการอัพโหลดงานละเมิดลิขสิทธิ์และทำผิดซ้ำๆ โดยกลุ่มนี้จะถูกระงับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ยกเว้นอีเมล ในระยะเวลา 6 เดือน
2. BBS Service Suspension Order – กลุ่มเป้าหมาย คือ Bulletin Board Services ที่จัดให้มีผลประโยชน์ในการใช้หรือผลประโยชน์ในทางการค้าสำหรับการเผยแพร่งานละเมิดลิขสิทธิ์ โดยคำสั่งศาลจะมีผลให้ระงับการให้บริการทั้งหมดหรือบางส่วน ในระยะเวลา 6 เดือน

คำสั่งทั้งสองประเภทดังกล่าว ทำให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีบทกำหนดโทษสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำๆ บนสื่ออินเทอร์เน็ต

- ในปี 2011-2012 ประเทศไทยปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำซ้ำชั่วคราว รวมถึงการขยายระยะเวลาการคุ้มครองลิขสิทธิ์จาก 50 ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย เป็น 70 ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ มีการแยกประเภทของ Online Service Provider ให้เป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจนด้วย

2. การคุ้มครองลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลของประเทศไทย (โดย นางสาวนุสรรา กาญจนกุล หัวหน้าส่วนคุ้มครองสำนักลิขสิทธิ์)

● ในปี 2011 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกประมาณ 2,095 ล้านคน เพิ่มจากปี 2009 ที่มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกประมาณ 1,700 ล้านคน โดยประเทศไทยมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประมาณ 20 ล้านคน (ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.))

● เอเชียเป็นทวีปที่มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ตามด้วยยุโรป อเมริกาเหนือ และลาตินอเมริกา ตามลำดับ และในปัจจุบันมีเว็บไซต์กว่า 3,000 ล้านเว็บไซต์ที่สามารถเข้าถึงด้วยระบบอินเทอร์เน็ต และเกือบทั้งหมดเป็นเว็บไซต์ที่บรรจุข้อความ บทความ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) รูปภาพ และเสียง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์

● สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีอัตราการเติบโตสูงสุด ผู้คนต่างได้รับประโยชน์จากการติดต่อสื่อสาร และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ที่มีความสะดวกรวดเร็วและมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลง

● การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
  - กระจายผลอย่างกว้างขวาง
  - ยากแก่การควบคุม
  - ยากแก่การหาตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากการเก็บพยานหลักฐานในโลกเสมือนจริง ยากกว่าการเก็บพยานหลักฐานคดีในโลกความจริง
- ซึ่งลักษณะต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

● ในยุคดิจิทัล การละเมิดลิขสิทธิ์ที่พบเห็นได้ทั่วไป ได้แก่

- การจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์บนเว็บไซต์ เช่น ซีดี หรือดีวีดีเพลง ภาพยนตร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ เกมส์ และสินค้าการตูนต่างๆ
- การทำซ้ำโดยดาวน์โหลดไฟล์งานลิขสิทธิ์ เช่น เพลง ภาพยนตร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เกมส์ e-book โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์
- การเผยแพร่โดยอัปโหลดไฟล์ละเมิดลิขสิทธิ์ (upload) ขึ้นบนเว็บไซต์เพื่อให้ผู้อื่นดาวน์โหลด (download)
- การเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตผ่านอีเมล หรือโดยช่องทางต่างๆ เช่น Social network (Facebook, Twitter), การใช้โปรแกรม BitTorrent และเว็บไซต์ Peer-to-peer อื่นๆ, การเผยแพร่งานละเมิดลิขสิทธิ์ผ่าน Blog, Forum และ Webboard ต่างๆ เป็นต้น

● อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตอันดับต้นๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกมส์ อุตสาหกรรมเพลง ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของโลก จาก IFPI (International Federation of the Phonographic Industry) Digital Music Report 2012 จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมเกมส์และอุตสาหกรรมเพลงมีรายได้ ทั่วโลกจากยอดขายจำหน่ายงานในรูปแบบดิจิทัลสูงถึง 42% และ 32 % ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากตัวเลขเดิม 39% และ 29% ในปี

2011 จากสถิติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า งานลิขสิทธิ์ในรูปดิจิทัลทำรายได้ให้กับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

- อย่างไรก็ดี ในปี 2008 มีการดาวน์โหลดหรือแลกเปลี่ยนไฟล์เพลงที่ผิดกฎหมายทั่วโลกกว่า 40,000 ล้านไฟล์เพลง หรือคิดเป็น 95% ของเพลงในตลาดเพลงดิจิทัลทั่วโลก ซึ่งอาจคิดเป็นมูลค่าความเสียหายจากการละเมิดลิขสิทธิ์เพลงสูงถึง ประมาณ 10,800 ล้านบาท

- ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ เพราะเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงเบอร์น (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works) ซึ่งปัจจุบันมีภาคีสมาชิกทั้งหมด 165 ประเทศ พันธกรณีที่ต้องทำ คือ การออกกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาเบอร์นเท่าที่ประเทศไทยยอมผูกพัน โดยประเทศไทยจะต้องคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ของประเทศภาคีอื่นๆ ด้วย

- นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นภาคีสมาชิก WTO ที่จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลง TRIPs ซึ่งปัจจุบันมีภาคีสมาชิก 153 ประเทศ ข้อตกลงดังกล่าวกำหนดให้ประเทศภาคีของ WTO จะต้องให้ความคุ้มครองคนชาติของประเทศภาคีอื่นๆ ในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาเช่นเดียวกับการคุ้มครองที่ให้แก่คนชาติของตนเอง

- สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มีดังนี้

สิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic rights) เป็นสิทธิที่ให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ โดยมุ่งให้ความคุ้มครองในด้านเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของค่าแห่งลิขสิทธิ์ (royalty) ที่จะได้จากการที่บุคคลอื่นขอใช้งานลิขสิทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 15(5) และมาตรา 16

1. สิทธิในการทำซ้ำ (Reproduction)
2. สิทธิในการดัดแปลง (Adaptation)
3. สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (Communication to the public)
4. สิทธิในการให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางาน (Rental Right)
5. สิทธิในการให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น
6. สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ (Licensing)

สิทธิทางศีลธรรม (Moral rights) ตามมาตรา 18 มีอยู่ 2 ประการ

- สิทธิที่จะแสดงตนเป็นผู้สร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์
- สิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์ หรือบุคคลอื่นใด บิดเบือน ดัดทอน ดัดแปลง หรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์

ข้อสังเกต สิทธิทางศีลธรรมให้ความคุ้มครองเฉพาะผู้สร้างสรรค์งาน และสิทธิดังกล่าวยังคงอยู่กับผู้สร้างสรรค์ตลอดไป แม้ว่าผู้สร้างสรรค์จะได้โอนลิขสิทธิ์ให้แก่บุคคลอื่นแล้ว ผู้สร้างสรรค์ก็ยังคงได้รับการคุ้มครองในสิทธิทางศีลธรรม แม้ว่าขณะนั้นจะไม่ได้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ดังนั้น ผู้ที่เป็นผู้รับโอนลิขสิทธิ์จึงไม่ได้รับโอนสิทธิทางศีลธรรมไปด้วย เพราะผู้รับโอนลิขสิทธิ์ไม่ใช่ผู้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น

- ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนสื่อทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่ออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่เป็นอุตสาหกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

• กรมทรัพย์สินทางปัญญาโดยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดบนสื่ออินเทอร์เน็ตดังกล่าว โดยมีการจัดการประชุม การสัมมนา โครงการรณรงค์ต่างๆ เพื่อผลักดันให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของปัญหานี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญามีแนวทางการแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดบนสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนี้

1. การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอยู่ในความดูแลของกรมทรัพย์สินทางปัญญา
2. การขอความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
3. การเผยแพร่ให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญา

• กรมทรัพย์สินทางปัญญายู่ระหว่างการเสนอปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ให้ครอบคลุมการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ดิจิทัลและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการทางเทคโนโลยี (TPM) ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI) และข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต (Limitation on ISP's Liability) ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาขั้นสุดท้ายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อนนำเสนอไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

• นอกจากนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญายู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่...)พ.ศ. .... ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของชนพิการ ขณะนี้ร่างดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของ คณะกรรมการกฤษฎีกา

• กรมทรัพย์สินทางปัญญายู่ระหว่างการหารือกับกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ ในการแก้ไขปรับปรุงพ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เพื่อให้ครอบคลุมฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดบนสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้สามารถบล็อกเว็บไซต์ที่เผยแพร่งานละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาได้

• นอกจากนี้ ได้ประสานกระทรวง ICT ในฐานะที่กำกับดูแล บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) กำหนดนโยบายให้ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ให้ความร่วมมือกับเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยหากบริษัทฯ ได้รับแจ้งจากเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาว่ามีการกระทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ขอให้แจ้งเตือนผู้ให้บริการ ตลอดจนยกเลิกการให้บริการหรือ Block Website ที่มีการกระทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานั้น

• กรมทรัพย์สินทางปัญญา ยังได้จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดบนสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง

3. กรณีศึกษาเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในสื่อดิจิทัลของประเทศไทย (โดย นายสืบสิริ ทวีผล ผู้เชี่ยวชาญด้านลิขสิทธิ์ ประจำสำนักงานทนายความ ติลลิกี แอนด์ กิบบินส์)

- กรณีที่อาจเข้าข่ายการละเมิดลิขสิทธิ์ ได้แก่
  - 1) การอัปโหลดหรือดาวน์โหลดโดย peer-to-peer file sharing – เป็นการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกัน ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่า ข้อมูลที่แชร์กันนั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นข้อมูลละเมิดลิขสิทธิ์
  - 2) การใช้ข้อมูลลิขสิทธิ์ในรูปดิจิทัลของผู้อื่นใน Social media เช่น การนำภาพลิขสิทธิ์ไปเผยแพร่ใน Facebook หรือ Twitter เป็นต้น
  - 3) การใช้ข้อมูลลิขสิทธิ์ในรูปดิจิทัลของผู้อื่นเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าที่ขายบนสื่ออินเทอร์เน็ต โดยอาจมีการรับรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง (การรับรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ถูกต้องนั้นอาจทำได้โดยการบอกที่มาของข้อมูลและสร้าง link ให้เชื่อมโยงไปยังหน้าของงานลิขสิทธิ์นั้นได้)
  - 4) การใช้งานลิขสิทธิ์ในรูปดิจิทัลของผู้อื่นสำหรับ Online Flash Games
  - 5) การใช้งานลิขสิทธิ์ในรูปดิจิทัลของผู้อื่นบน YouTube
  - 6) การใช้งานลิขสิทธิ์ในรูปดิจิทัลของผู้อื่นเพื่อจำหน่ายหรือแจกจ่ายในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)
- เมื่อมีการละเมิดลิขสิทธิ์เกิดขึ้น เจ้าของลิขสิทธิ์อาจได้รับการเยียวยาทางแพ่งหรือทางอาญา
- นอกจากการเยียวยาทางกฎหมายตามกฎหมายลิขสิทธิ์แล้ว ได้มีความพยายามนำพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ดิจิทัลเช่นกัน
- นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่า เจ้าของลิขสิทธิ์ เมื่อนำงานของตนเผยแพร่ในรูปดิจิทัลแล้ว ควรแจ้งให้สาธารณชนทราบถึงสิทธิที่ตนมีด้วย เช่น บทความที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ เจ้าของลิขสิทธิ์ควรแจ้งชื่อผู้สร้างสรรค์ด้วย เป็นต้น
- ภาครัฐและภาคเอกชนควรตั้งงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องและแสดงให้เห็นถึงความจริงจังในการเอาผิดกับผู้ละเมิด
- การส่งจดหมายเตือน (Warning letter) ให้แก่ผู้ละเมิดเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตาม ข้อเสียของการส่งจดหมายเตือน คือ เมื่อผู้ละเมิดได้รับจดหมายเตือนดังกล่าวแล้ว อาจจะไม่ปฏิบัติตามคำเตือนนั้น และยังคงทำการละเมิดต่อไป
- กรมทรัพย์สินทางปัญญามีการให้บริการกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยมีขั้นตอน ดังนี้
  - ผู้ขอให้ไกล่เกลี่ยยื่นหนังสือถึงอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ระบุเรื่องที่จะขอให้มีการไกล่เกลี่ย
  - สำนักงานข้อถกเถียงและระงับข้อพิพาทด้านทรัพย์สินปัญญา จะมีหนังสือเชิญคู่พิพาทมาชี้แจงข้อเท็จจริง
  - เชิญคู่พิพาทมาประชุมร่วมกันเพื่อไกล่เกลี่ย
  - กรณีที่ตกลงกันได้ ทำบันทึกข้อตกลงและลงนามร่วมกัน
  - กรณีที่ตกลงกันไม่ได้ คู่กรณีอาจนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ หรือนำคดีเข้าสู่ศาล

ความร่วมมือเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และสื่อด้านวัฒนธรรม (Cultural Content Industry) ระหว่างประเทศไทยและประเทศเกาหลี

นายศิริศักดิ์ คชพัชรินทร์ เห็นว่า คนไทยส่วนใหญ่สนใจเพลงและศิลปินเกาหลี ในขณะที่เดียวกันคนเกาหลีสนใจที่จะมาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยปัจจุบันไทยและเกาหลีต่างก็ส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์และแอนิเมชัน ซึ่งทั้งสองอุตสาหกรรมนี้เป็นสื่อที่ดีในการนำเสนอวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ ดังนั้นในส่วนของภาคเอกชนควรมีความร่วมมือกัน และควรที่จะมีกิจกรรมความร่วมมือระหว่างไทยกับเกาหลี เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมของทั้งสองประเทศให้เติบโตต่อไป

นายพิเศษ จิยาศักดิ์ เห็นว่า

- 1) ทั้งสองประเทศควรมีกฎหมายที่ทันสมัย และสอดคล้องกัน เช่น บทบัญญัติในเรื่อง ISP Liability
- 2) ควรมีระบบการบริหารจัดการที่คล้ายคลึงกัน เช่น การบังคับใช้กฎหมาย ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลการละเมิดและประสานกันได้อย่างฉับไวระหว่างไทยกับเกาหลี
- 3) ควรจัดให้มี study visit เกี่ยวกับนโยบายด้านลิขสิทธิ์ โดยควรคัดเลือกบุคคลที่จะไปควรจะต้องเป็นบุคคลระดับที่มีอำนาจตัดสินใจได้
- 4) ควรจัดกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างไทยกับเกาหลี เช่น การจัดประกวดสื่อดิจิทัลคอนเทนต์ หรืออาจมีการจัดโครงการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างศิลปินไทยกับเกาหลี เพื่อเรียนรู้แนวเพลงของกันและกัน และจะเป็นโอกาสอันดีที่จะได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ

ดร.คิม ฮง กู เห็นว่า ควรมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศเกาหลี ไม่ใช่การเติบโตโดยอาศัยการเสียสละของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่หากเป็นการพัฒนาโดยอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย เช่น ผู้สร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์ของทั้งสองประเทศควรอะลุ่มอล่วยในการที่มีผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ในกรณีนำไปใช้ที่ไม่ใช่เพื่อการค้า มากกว่าจะคำนึงถึงสิทธิของตนเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งผลดีที่จะตามมาคือผลงานนั้นๆ จะเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ของทั้งสองประเทศ เช่น รายได้ ที่เพิ่มขึ้น การได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น

ดร.ยู ยอง กึน เห็นว่า ในแต่ละประเทศควรมีระบบบริหารจัดการสิทธิที่ดี โดยภาครัฐของประเทศต่างๆ อาจจัดให้มีมาตรการต่างๆ ที่สอดคล้องร่วมกัน เช่น

- 1) มีกฎหมายที่ดีสอดคล้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อระงับยับยั้งการละเมิดลิขสิทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) สร้างความตระหนักไม่ละเมิดลิขสิทธิ์
- 3) มีระบบการป้องปรามการละเมิดที่ดี เป็นต้น

ดร.เช มินจิก เห็นว่า ในประเทศเกาหลีมีการปรับปรุงระบบลิขสิทธิ์ ทั้งในด้านของการ
ป้องปรามการละเมิด การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย จัดให้มีการรับแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ รวมทั้งรณรงค์
สร้างจิตสำนึก ดังนั้นจึงควรมีการเชื่อมโยงนโยบายดังกล่าวของทั้งไทยและเกาหลีให้สอดคล้องกัน

นางฮัจฉรา กิจกาญจนาสัน เห็นว่า ในส่วนของ demand ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนเงิน
ลงทุนในการสร้างสรรค์ผลงานแอนิเมชัน ในส่วนของ supply ควรจะมีการจัด workshop ให้แก่ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมดิจิทัล เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความรู้และสร้างสรรค์ผลงานตอบสนองความต้องการของตลาดโลก
นอกจากนี้ ในส่วนของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ภาครัฐควรจะให้การส่งเสริม สนับสนุนให้มีคุณภาพ เช่น
การให้ทุน หรือจัดสรรเวลาในการออกอากาศให้มากขึ้น เป็นต้น

ส่วนคุ้มครองลิขสิทธิ์

สำนักลิขสิทธิ์

พฤษภาคม 2555